

Vili Kovačič
Na Straški vrh 26
1000 Ljubljana

Ljubljana 20. 5. 2020

VI K 2476/2108
VII Kp 2476/2018

Okrajno sodišče v Ljubljani
Miklošičeva 10
1000 Ljubljana

Obsojenec: Viljem Kovačič, Na Straški vrh 26, 1000 Ljubljana,
ki ga zagovarja odvetnik _____

ZAHTEVA ZA VARSTVO ZAKONITOSTI

zoper sodbo Okrajnega sodišča v Ljubljani št. VI K 2476/2108-40
z dne 10. 4. 2019 (v zvezi z ali in) sodbo Višjega sodišča v Ljubljani št. VII Kp 2476/2018 z
dne 1. 4. 2020

2x
pooblastilo priloženo
priloge po 2x

Obsojenec po svojem zagotovorniku pravočasno vlaga zahtevo za varstvo zakonitosti zoper sodbo Okrajnega sodišča v Ljubljani št. VI K 2476/2108-40 z dne 10. 4. 2019 (v zvezi z ali in) sodbo Višjega sodišča v Ljubljani št. VII Kp 2476/2018 z dne 1. 4. 2020 (v nadaljevanju tudi: izpodbijani sodbi). Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo obsojenca spoznalo za krivega storitve kaznivega dejanja razžalitve po prvem odstavku 158. člena Kazenskega zakonika (v nadaljevanju: KZ-1) v zvezi z drugim odstavkom 168. člena KZ-1 in mu izreklo denarno kazen in sicer 1.260,90 EUR. Obsojenec je zoper izpodbijano sodbo vložil pritožbo, višje sodišče pa je s sodbo pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje ter obsojencu naložilo še strošek pritožbenega postopka v višini 450,00 EUR.

Obsojenec zoper izpodbijani sodbi po svojem zagovorniku vlaga zahtevo za varstvo zakonitosti zaradi bistvenih kršitev določb kazenskega postopka (2. in 3. točka prvega odstavka 420. člena ZKP), kršitve kazenskega zakona (1. točka prvega odstavka 420. člena ZKP), kršitev ustavnih pravic iz 22., 23., 25. in 39. člena Ustave RS ter 6. in 10. člena Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic (EKČP), kar utemeljuje s sledečim:

1. Pri tej konkretni sodnici v teh konkretnih okoliščinah je izraz "prasica" v okvirih svobode izražanja

Oznaka "prasica" sodnice:

- za katero je Ustavno sodišče že potrdilo, da je v konkretnem postopku obdolžencu (Milku Noviču) kršila ustavne pravice,
- v trenutku takoj po izreku obsodilne sodbe na 25 let zapora in pripor ter ob odhajanju z dvorane,
- v času vsesplošnega zgražanja v sodni dvorani,
- po tem ko so mnogi drugi deleženci postopka v dvorani označili sodnico z isto oznako "prasica" ali s podobnimi oznakami,
- v postopku, za katerega so predstavniki javnosti na podlagi sodne prakse ESČP in Ustavnega sodišča upravičeno predvidevali, da bi sodnica morala obdolženca oprostiti, in ta predvidevanja predstavnikov javnosti in njihovo razumevanje prava so se kasneje po odločitvah Vrhovnega sodišča in v ponovljenim sojenju izkazala kot v celoti točna,
- kjer gre za vrednostno sodbo, povezano s sodničinim delom,
- ki pooseblja Orwellovskega prasca z novele "Živalska farma", se pravi oblastnika, ki zlorablja svojo oblast,

je v okvirih ustavno zagotovljene svobode izražanja (39. člen Ustave, 10. člen EKČP).

2. Meje svobode izražanja do sodnikov po praksi ESČP in Ustavnega sodišča

Obsojenec ne trdi, da je zaščitena s svobodo izražanja vsaka taka izjava proti vsaki sodnici, a v okoliščinah, kot so v tem primeru, je in mora biti zaščitena. Med svobodo izražanja in pravico do dostojanstva, oziroma med svobodo izražanja in kaznivim dejanjem razžalitve, so meje, ki sta jih oblikovala ESČP in ustavno sodišče.

Za konkretni primer Vilija Kovačiča je pomembna predvsem odločba Ustavnega sodišča št. Up-1128/12 z dne 14. 5. 2015 in v njej navedene odločbe ESČP. Odločba Ustavnega sodišča obravnava izjave, uperjene proti državnemu tožilcu, a bistvene razlike med tožilci in sodniki glede svobode izražanja ni.

Z odločbe je jasno, da tožilci in sodniki “so nosilci javne funkcije in njihova naloga je prispevati k ustreznemu delovanju pravosodja. Glede na njihovo funkcijo ... je javnost upravičena do podrobnega nadzora nad njihovim delom, oni pa morajo biti v zvezi s tem pripravljene na morebitne kritične in neprijetne besede. Zato morajo biti meje svobode izražanja, ko gre za komentiranje njihovega dela, širše. ... Pri izjavah, ki so opredeljene kot vrednostne sodbe, je sorazmernost posega v pravico do svobode izražanja odvisna od tega, ali je za take izjave obstajala zadostna dejanska podlaga. Za oceno, ali je pritožnik imel zadostno dejansko podlago za svojo izjavo, pa je treba upoštevati kontekst, v katerem je bila izjava podana, pa tudi predhodno ravnanje oškodovanca, ki jo je izzvalo. ... Z vidika pravice do svobode izražanja ni sprejemljivo stališče sodišč, po katerem lahko resno in ostro kritiko izrazijo predvsem strokovno kvalificirane osebe. Resna kritika ni pridržana le stroki, temveč je kot tako mogoče šteti tudi kritično mnenje laične javnosti in njenih posameznikov, ki opozarjajo na neki družbeni pojav.”

Nadaljujem s citiranjem Ustavnega sodišča ki citira ESČP: “Svoboda izražanja ne zajema le informacij in idej, ki so sprejete z odobravanjem in se ne štejejo za žaljive, temveč tudi tiste, ki žalijo, šokirajo ali vznemirjajo. Pri presoji ostrih in pretiranih izjav ESČP poudarja, da se lahko osebe, ki sodelujejo v javni razpravi glede zadev javnega pomena, zatečejo k določeni stopnji pretiravanja ali celo provokacije oziroma uporabi pretiranih izrazov. Meje sprejemljive kritike so lahko širše, če se izjave nanašajo na nosilce javnih funkcij v zvezi z izvrševanjem njihovih pristojnosti.” (Ustavno sodišče tu citira sodbo ESČP v zadevi *Oberschlick proti Avstriji* z dne 23. 5. 1991, sodbe ESČP v zadevah *Mamère proti Franciji* z dne 7. 11. 2006, *Lešnik proti Slovaški* z dne 11. 3. 2003 in *Blaja News Sp. z o.o. proti Poljski* z dne 26. 11. 2013, sodbo ESČP v zadevi *Axel Springer AG proti Nemčiji* z dne 7. 2. 2012, sodbo ESČP v zadevi *Lešnik proti Slovaški* z dne 11. 3. 2003, sodbe ESČP v zadevah *Blaja News Sp. z o.o. proti Poljski* z dne 26. 11. 2013, *Lešnik proti Slovaški* z dne 11. 3. 2003, *Lavric proti Romuniji* z dne 14. 1. 2014 in *Marian Maciejewski proti Poljski* z dne 13. 1. 2015.)

Seveda svoboda izražanja ni absolutna (glej točko 12 in 16 odločbe Ustavnega sodišča), zato je treba “v določenih okoliščinah nosilce javnih funkcij (tudi državne tožilce) zavarovati pred žaljivimi in zlonamernimi napadi, ki utegnejo vplivati na izvrševanje njihovih dolžnosti in pristojnosti in ki zmanjšujejo zaupanje javnosti vanje oziroma v institucijo, ki ji pripadajo.”

Za zaključek, ali je v konkretnem primeru izjava v okviru svobode izražanja, je treba odgovoriti tudi na vprašanje, “ali sta uporaba spornih izrazov in splošni ton pritožnikovega izražanja, čeprav nedvomno kritična in lahko škodljiva za oškodovančev ugled, prerasla v destruktiven in neupravičen napad, katerega namen je bil spodkopavanje zaupanja javnosti v integriteto pravosodnega sistema kot celote.” (Ustavno, sodišče točka 17, citira sodbo ESČP v zadevi *Marian Maciejewski proti Poljski* z dne 13. 1. 2015, 34447/05, 79. točka obrazložitve.

Iz okoliščin tega konkretnega primera je jasno, da na podlagi dejanskega stanja objektivnih okoliščin (naštevam jih zgoraj v alinejah) ni šlo za “destruktiven ali neupravičen napad, katerega namen je bil spodkopavanje zaupanja javnosti v integriteto pravosodnega sistema kot celote”. Šlo je ravno za nasprotno: za upravičen napad (in ne neupravičen) oziroma za upravičeno izjavo, za eno samo besedo (in nič destruktivnega), za opozarjanje na zlorabo s strani ene konkretne sodnice (in ne pravosodnega sistema kot celote) in namen je bil zahteva po zviševanju zaupanja javnosti, tako zaupanje pa se doseže skozi dobro sojenje na način, da opozarjam na slab primer, ki se ne sme več ponoviti.

Izpodbijani sodbi sta nezakoniti in arbitrarni (kršitev 22. člena ustave in 6. člena EKČP) in napačno uporabljata materialno pravo, ker sodba prve stopnje temelji na sodbi ESČP, ki za naš primer sploh ni relevantna, ne omenita pa izpodbijani sodbi sodb ESČP, ki so bistvene. Bistvene so zgoraj navedene odločbe, pa tudi Skalka proti Poljski, v kateri je ESČP potrdilo, da je pritožniku, ki je uperil izjavo proti sodniku in bil kaznovan, bila kršena svoboda izražanja. Bistvena je tudi najnovejša sodba ESČP o izjavah proti sodnikom Pias Pires de Lima proti Portugalski, 70465/12 z 12. februarja 2019, ki je prvostopno sodišče ne omenja. Tudi tu je ESČP ugotovil kršitev svobode izražanja, ker so pritožnika portugalska sodišča obsodila zaradi izjav, uperjenih sodniku. Zadeva Rujak proti Hrvaški, na katero se prvostopno sodišče sklicuje, pa ni uporabna. Tam je namreč šlo za spor med vojaki, kjer je eden od vojakov drugega želel žaliti na verski osnovi brez pravega sporočila, in namen žaljenja na verski osnovi je kasneje tudi potrdil, pri tem pa večkrat ponovil “Jebem ti majku krščenu! Jebem ti majku ustašku.”. Kot vemo, žalitev na rasni osnovi brez sporočilne vrednosti in obscenih besed svoboda izražanja ne ščiti. Da se je prvostopno sodišče oprlo na tu povsem neuporabno odločbo Rujak proti Hrvaški, hkrati pa prezrlo sodbe, ki so za naš primer pomembne, potrjuje arbitrarnost in uporabo napačnega prava.

Našemu primeru je najbolj podoben slavni primer, ko je, enako kot pri nas, v sodni dvorani, udeleženec postopka Larry Flynt na Vrhovnem sodišču ZDA osmim vrhovnim sodnikom rekel “eight assholes”, vrhovni sodnici Sandri Day O’Connor pa “token cunt”, v nekem drugem postopku na nižjem sodišču pa “fuck this court!”. Sodišča so v vseh teh primerih ocenila, da so izjave v okvirih svobode izražanja.

3. Prašič in prasica sta v literaturi in družbenem življenju običajni označbi nosilca funkcije, ki je do ljudi nekorekten

Prašič in človek prašič sta simbol oblastnika, ki ne bi smel dobiti oblasti v svoje roke. In to že od slavne novele “Živalska farma” George Orwella, kjer je med živalmi na farmi oblast prišla v roke prašiču, ki se je nato znašal nad ostalimi. Mladinska knjiga, na primer, ima v svoji zadnji izdaji Živalske farme na naslovnici prašiča v uniformi in zraven dopis “V politični satiri Živalska farma je Orwell človeške lastnosti uspešno posodil živalim in na odličen način prikazal, kaj se zgodi, ko človek prašič dobi oblast v svoje roke.” Prašič in prasica sta zato vrednostni oznaki, ki sta v nekaterih okoliščinah zoper predstavnike vseh treh vej oblasti zaščiteni s svobodo izražanja.

Tudi po Slovarju slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) je "prasica" običajna slovenska beseda, ki je druga beseda za malovrednega človeka. SSKJ tako piše: "Prasica: ničvreden, malovreden človek" in SSKJ dodaja primer stavka: "ti nisi prijatelj, prasica si". Po SSKJ z besedo "prasica" lahko označujemo tudi umazanega človeka in SSKJ daje primer "kakšna prasica pa si".

4. Sodba je nezakonita in protiustavna še iz drugih razlogov

Sodba prve stopnje je nezakonita, ker ne predstavi izvedenih dokazov, saj ne povzema le izpovedbo obdolženca, niti v enem stavku pa ne izpovedb oškodovanke Špele Koleta ali prič. Sodba navaja imena štirih zaslišanih prič, a ne navede, kaj so izpovedale. Njihova pričanja so dokazi v obsojenčevo korist in to bistveni dokazi. Priče so potrdile, da je obsojeni izrazil ogorčenje nad sodnico, ki je obsodila za umor brez dokaza, da namena žalitve ni imel, je pa bila izrečena beseda primerna glede na rezultat njenega dela, to je kriminalno sojenje. Priče so tudi potrdile, da se je sto ljudi zgražalo in da so tudi druge osebe izrekle sodnici isti izraz "prasica" ali podobne izraze. Priče so potrdile, da je obsojeni besedo "prasica" izrekel v funkciji aktivnega državljana v obrambo človekove pravice in koristi drugega. Potrdile so, da je obsojeni Kovačič spremljal celotno sojenje, da sodnica dokazov v korist obdolženega Noviča ni izvajala, da je Noviča obsodila brez dokazov in da je obsojeni Kovačič to, skupaj z mnogimi drugimi, popisoval na svojem blogu.

Sodba prve stopnje je nezakonita, ker temelji na predpostavki, ki jo sodba tudi večkrat zapiše, da je šlo za motenje postopka. A beseda, ki jo je Kovačič izrekel, je bila izrečena med odhodom z dvorane, to pa ne moti postopka.

Četudi bi šlo za motenje postopka, je primerna in z zakonom predvidena sankcija za motenje postopka izključitev iz dvorane. To sankcijo je sodnica Koleta tudi izrekla in Kovačič jo je sprejel in mirno odšel iz dvorane. Ne more pa biti motenje postopka v dvorani ena sama izrečena beseda, pa kakršna koli je ta beseda, kaj šele da bi ta beseda pomenila kaznivo dejanje. Med motenjem postopka in kaznivim dejanjem ni povezave, zato je sodba, ki temelji na taki povezavi, nezakonita.

Sodba je nezakonita tudi, ker temelji na tem, da je Kovačičevo ravnanje nespoštovanje pravil v dvorani, ki je onemogočalo delo sodišča in ogrozilo izvajanje procesnih pravic strank v postopku, saj kot rečeno, je bila beseda izrečena med odhajanjem z dvorane. A tudi če je res šlo za nespoštovanje pravil v dvorani ali onemogočanje dela sodišča, to nima nobene zveze s kazenskim pravom in to ni element kaznivega dejanja razžalitve. Sankcije za nespoštovanje pravil v dvorani so druge, ne kazenske.

Izpodbijana sodba temelji na izmišljeni situaciji, ki se ni zgodila. Sodba piše: "nepredstavlja je namreč situacija, ko bi bilo dopustno, da kdorkoli in kadarkoli lahko v razpravni dvorani reče karkoli". Sodnica se v sodbi vživi v to namišljeno situacijo in nato na dolgo ocenjuje, kakšne vse posledice bi to imelo. In na tem utemelji sodbo. Čisto pozabi, da se ta situacija sploh ni zgodila. A celo če bi se zgodila, to ne more biti podlaga za KD razžalitve. Zato je sodba, ki na tem temelji, nezakonita.

Sodba prve stopnje je dalje nezakonita, ker temelji na tem, da "kritika ravnanja sodišča na glavni obravnavi po ZKP ni dovoljena." Četudi ta res ni dovoljena, s tem še ne postane kaznivo dejanje.

Izpodbijani sodbi temeljita na napačni predpostavki, da je Kovačič imel namen zaničevanje osebe. Imel je namen ocene dela sodnice po kriterijih, ki jih postavljamo za prasico, prašiča in človeka/prašiča v Orwellovi Živalski farmi. To je Kovačič na zaslišanju tudi povedal in na tem tudi temelji pregon. To je namreč poudarila v zaključni besedi tudi tožilka (citiram: "vendar pa je obdolženi vztrajal pri svojem, pri tem pa je kot primerjavo uporabil celo Orwellovo Živalsko farmo, kjer prašiči nastopajo kot skorumpirani voditelji."). Sodba je nezakonita že, ker je izpustila bistveno vprašanje tega kazenskega postopka in sicer ali je Špela Koleta prašič v Orwellovem pomenu besede.

Sodba bi morala vestno pretehtati vsak dokaz posebej in v zvezi z drugimi dokazi in na podlagi take presoje storiti sklep, ali je kakšno dejstvo dokazano ali ne (355. člen). A sodbi ne upoštevata, čeprav je dokazano, kar so potrdile vse priče, da je Kovačič izrekel le eno besedo in to v trenutku, ki sploh ni motil postopka, med odhajanjem z dvorane in medtem ko (citiramo sodbo prve stopnje) "je prisotna javnost začela vzklikati raznorazne žaljivke".

Sodbi sta nezakoniti tudi, ker temeljita na tem, da Kovačič ni ocenjeval dela sodnice, čeprav so prav vse priče in celo oškodovanka sama, potrdile da je ocenjeval njeno delo. V drugem delu sodba ponovi izjavo oškodovanke, da je izjavo razumela kot "napad na odločitev, ki jo je sprejela".

Izpodbijana sodba je nezakonita tudi v delu, kjer pojasni višino kazni. Sodba je višino kazni utemeljila s tem, da je celo na kazenski obravnavi v svojem zagovoru ponovno izrekel to besedo "prasica". A ta beseda je bistvo spora. Kako naj bi se pa zagovarjal drugače kot da izreče besedo, ki je centralna v tem sporu?! In ker jo je izrekel, mu je to sodnica štela kot oteževalno okoliščino in zato je dobil tako visoko sankcijo. S tem je izkazana kršitev nepristranskega sojenja (6. člen EKČP).

Izpodbijani sodbi sta nezakoniti in protiustavni tudi, ker nista v skladu s prakso Vrhovnega sodišča in ne upoštevata standardov, ki jih je Vrhovno sodišče opredelilo v sodbi v zadevi "prostitutka" (sodba Vrhovnega sodišča II Ips 75/2019 z dne 6. 2. 2020). Kot svoboda izražanja štiti besedo "prostitutka", v danih okoliščinah štiti tudi oznako "prasica" za predstavnico oblasti, ki zlorablja oblast.

5. Bistvene kršitve določb kazenskega postopka

Postopek proti meni ni bil voden zakonito, ker me 1) sodišče ni seznanilo s sestavo senata v katerem je bila poročevalka Stanka Živič, ki je že na pritožbeni stopnji kot višja sodnica prvič potrdila obsodilno sodbo dr. Milka NOVIČA s strani Špele Koleta in Skratka gre za eklatantno pristransko sodnico, ki ne bi smela soditi drugič soditi v zadevi Novič, niti v zadevi PRASICA.

Bistvena kršitev določb kazenskega postopka je po ZKP podana "če je bilo sodišče nepravilno sestavljeno". Podobno tudi Ustava v 22., 23. in 25. členu tek EKČP v 6. členu vsebujeta standarde, kdo lahko in kdo ne sme odločati v posamezni zadevi. Pri sojenju na drugi stopnji ne bi smela odločati sodnica poročevalka Stanka Živič, saj je že na pritožbeni stopnji kot višja sodnica potrdila obsodilno sodbo dr. Milka Noviča s strani Špele Koleta v tej isti zadevi, v kateri je Kovačič sodnico Špelo Koleta označil za prasico. Kazenski postopek, ki ga je sprožila Koleta proti Kovačiču, je le stranska veja postopka, v katerem je Koleta sodila Noviču in je v njem Kovačič Koletu iznačil za prasico. Odločanje sodnice Živič (bila je celo poročevalka) zato predstavlja bistveno kršitev postopka in kršitev mojih pravic iz navedenih določb Ustave in EKČP.

Ta ista sodnica Živič je po pritožbi tožilstva na oprostitev Noviča s strani sodnika Radonjića je bila na drugi stopnji ponovno sodnica (poročevalka) še drugič, ko je razveljavila oprostilno sodbo sodnika Zvezdana Radonjića. V odločanju o Kovačičevi pritožbi je tako ista oseba postala sodnica še tretjič - in to tretjič kot poročevalka. Tudi s tem je prišlo do bistvene kršitve določb postopka in do kršitev mojih prej navedenih ustavnih in konvencijskih pravic. Ko bi bil Kovačič seznanjen s tem, da bo sodnica Živič v senatu, bi seveda zahteval njeno izločitev. Tega ni mogel storiti, saj ga sodišče ni seznanilo s sestavo senata, glavne obravnave pa ni bilo. Sodnica bi se morala izločiti in se ni.

Do bistvene kršitve postopka je prišlo tudi, ker je obsojeni dolžan po sodbi druge stopnje višji znesek kot po sodbi prve stopnje. Sodišče druge stopnje je denarni sankciji dodalo stroške postopka 450 EUR, ti stroški postopka pa imajo enak učinek kot denarna sankcija, torej delujejo pri obsojenem kot sankcija. S tem je prišlo do kršitve določbe, ki določa: "Če je podana pritožba samo v obtoženčevo korist, se sodba ne sme spremeniti v njegovo škodo glede pravne presoje dejanja in kazenske sankcije." Četudi sodišče ta znesek imenuje "stroši" in ne "sankcija", deluje na obsojenca kot sankcija, saj mora znesek plačati enako kot če bi ga sodišče imenovalo "sankcija".

6. Sporočilo obsojenega

Obsojeni ponovno sporoča, kar je sporočil že v pritožbi: *"Če me sodnica Špela Koleta preganja, naj me preganja kot zasebna tožnica, ne pa da me preganja s pomočjo državnega tožilstva v okviru izvajanja sodniške funkcije, ki jo je opravila z manj kot nezadostno oceno, katere posledice so človeško gledano neprimerljive z zlom, ki ga je povzročila in zaradi katerega sem se počutil dolžnega stopiti v bran nedolžnemu človeku! Do sodnice Špele Koleta ne čutim sovraštva in jo ne zaničujem kot osebo, kajti vem, da soditi pod pritiskom in po naročilu drugih ni lahko breme. Le redki so pogumni ljudje kot je sodnik Zvezdan Radonjić, ki sam proti sistemu in brez podpore kolegov pravnikov vztraja na resnici in pravici. Zato še toliko bolj velja: s sodnikom stoji ali pade sodstvo! Upam, da bom s svojim ravnanjem morda celo zvišal standarde sojenja saj bo oprostilna sodba znak, da besede niso povsem izgubile svoj pomen. In bo oprostitev poduk, ki bo dal misliti nekaterim oholim, brezsrčnim in nepoštenim sodnikom. In bo hkrati vzpodbuda poštenim, odgovornim in pogumnim, ki si namesto besede PRASICA zaslužijo priznanje in vso podporo javnosti."*

7. Predlog Vrhovnemu sodišču

Obsojenec predlaga, da Vrhovno sodišče zahtevi za varstvo zakonitosti ugotovi in sodbo Okrajnega sodišča v Ljubljani št. VI K 2476/2108-40 z dne 10. 4. 2019 (v zvezi z ali in) sodbo Višjega sodišča v Ljubljani št. VII Kp 2476/2018 z dne 1. 4. 2020 spremeni tako, da obsojenca oprosti obtožbe,

oziroma podredno,

da zahtevi za varstvo zakonitosti ugotovi, razveljavi izpodbijani sodbi ter zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje pred drugim sodnikom.

Predlagamo tudi, da se povrnejo stroški postopka.

Ljubljana, 20. 5. 2020

Vili (Viljem) Kovačič, državljan K.
po zagovorniku

Priloge:

- izpodbijani sodbi
- oglas EMKA za knjigo Živalska farma z naslovnico (bil je priložen že pritožbi): <https://www.emka.si/webapp/wcs/stores/servlet/sl/emkasi/593069-zivalska-farma-ilustrirana-1687834-pr>